

Mälestades livo Neid (31.10.1931–06.07.2026)

Lahkus livo Nei – mees, kelle käe all sirgus mitu põlvkonda Eesti maletajaid, ja üks neist olin ka mina.

Tulin Tallinna Malekooli väikese lapsena, teadmata, et astun kooli, mille tema oli loonud koos Paul Keresega ja mida ta 1966. aastast peaaegu kolm aastakümnet – kuni 1992. aastani – juhtis.

livo Nei oli kaheksakordne Eesti meister. Juba noorena lõi ta kaasa tugevaimate seas: 1948. aastal jagas ta Nõukogude Liidu koolinoorte meistrivõistlustel esikohta hilisema maailmameistri tiitlipretendendi Viktor Kortšnoiga ning 1964. aastal Hollandis Beverwijkis peetud rahvusvahelisel turniiril Paul Keresega. Ta nõustas ja toetas oma kogemustega maailmameister Boriss Spasskit nii males kui ka tennises. Ta korraldas Tallinnas rahvusvahelisi naiste turniire ning jättis endast maha ka kirjasõna – muu hulgas „Maleaabitsa“ ja teose „4x25“. Terve Eesti tundis teda ka teisiti: 16 aastat juhtis ta Eesti Televisiooni saadet „Malekool“, tuues male kodudesse, kuhu see mäng muidu poleks jõudnud.

Jõudsin Tallinna Malekooli 1982. aastal Kohtla-Järvelt ja sattusin just tema käe alla. Mäletan siiani üht trenni, kus meie ülesanne oli õppida „Maleaabitsast“ pähe kõik avangud ja avakäigud. See tundus toona lihtsalt ühe trenni raske ülesandena, kuid tegelikult ladusime nii põhja malealastele üldteadmistele. Ta õpetas mulle järjekindlalt nuppude väljatoomist algseisust – kannatlikult, ikka ja jälle –, kuni see mul lõpuks ka päriselt õnnestuma hakkas.

Tänu temale mängisin Tallinnas korraldatud turniiridel esimest korda tugevate maletajatega, nende seas Nona Gaprindašviliga. livo pidas tähtsaks, et saaksime võistelda ka väljaspool Eestit. Ta oskas võõrkeeli, oli hea suhtleja ja kasutas oma sidemeid, et korraldada meile võistlusvõimalusi. Nii käisime koos võistlemas juba täiskasvanuna: lisaks naaberriikidele veel Saksamaal, Tšehhis, Kreekas ja Prantsusmaal.

Tallinna Malekool ei oleks ilma temata praegu selline, nagu ta on.

Aitäh, livo! Tallinna Malemajas õpetatakse noortele malet jätkuvalt.

Puhka rahus!

Monika Tsõganova